

Ceremonia de decernare a titlului de *DOCTOR HONORIS CAUSA*

al Universității din Craiova

1 noiembrie 2019

LAUDATIO

In Honorem Magistri VALERIU STOICA

Distinși membri ai comunității academice a Universității din Craiova,
Stimați invitați,
Dragi studenți,

Avem bucuria de a omagia astăzi o personalitate remarcabilă a științei dreptului din România contemporană.

Ceremonia de decernare a titlului de *Doctor Honoris Causa* Domnului Profesor universitar emerit Valeriu Stoica se desfășoară, în chip fericit, în anul universitar în care învățământul juridic sărbătorește 30 de ani de activitate neîntreruptă și rodnică în cadrul Universității din Craiova.

Sunt onorat să prezint cu această ocazie tradiționalul *Laudatio* și voi începe cu anumite repere din biografia distinsului nostru laureat.

Profesorul Valeriu Stoica s-a născut la 1 octombrie 1953, în comuna Tufeni, care aparținea, în perioada respectivă, de regiunea București, în raionul Drăgănești-Olt, iar astăzi face parte din județul Olt. Era cel de-al 11-lea copil al familiei care astăzi s-ar numi de fermieri, dar atunci intra în așa-zisa categorie a „chiaburilor”. Amintirile frumoase din perioada idilică petrecută în satul de câmpie al Munteniei îl vor urmări pe copilul care va ajunge, la vârsta de 8 ani, în București și pe adolescentul ”curios să descopere o altă lume”.

În perioada 1968-1972 a fost elev al Colegiului Național „Gheorghe Lazăr”, etapă în care a participat la cenaclul „Săgetătorul”. Deschiderea culturală pe care a cunoscut-o România în perioada respectivă i-a îngăduit accesul la dezbaterile vremii din cultura română și europeană. Părea că se pregătește pentru literatură, dar spre finalul studiilor liceale a renunțat la mirajul studenției la litere și a decis să urmeze facultatea de drept.

În perioada 1972-1976 a fost student la Facultatea de Drept și îl vom

întâlni captivat de disciplina *Drept civil* către care i-au îndrumat pașii mari profesori de drept de la Universitatea din București pe care îi amintește întotdeauna cu recunoștință. Pe de o parte, profesorul de drept roman Constantin Tomulescu, de la care a învățat „rigoarea, profunzimea gândirii juridice în dreptul roman, simplitatea dreptului”. Pe de altă parte, profesorul căruia îi datorează cariera universitară, Constantin Stătescu, de la care a înțeles „că între dreptul civil și viață există o legătură indisolubilă. Că cea mai potrivită haină pentru viața noastră cotidiană, de la naștere și până la moarte, este haina dreptului civil.”

Din timpul studenției, alături de „fascinația poveștii”, alături de „fascinația lecturii”, deprinsă demult, acasă, împreună cu părinții - când mama îl îndemna să citească *Făt-Frumos din lacrimă* de Mihai Eminescu, așa cum avea să mărturisească mai târziu -, va avea și „fascinația Dreptului”, pe care îl slujește neînterupt, cu entuziasm și abnegație, de mai bine de patru decenii.

Profesorul Valeriu Stoica și-a început cariera ca magistrat, imediat după absolvirea facultății. În perioada 1976-1987 a fost judecător la Judecătoria Sectorului 5 București și la Tribunalul București. Va renunța la magistratură pentru cariera universitară, astfel încât din anul 1987 a devenit cadru didactic la Facultatea de Drept a Universității din București. Subliniind calitățile și meritele magistratului, va afirma la un moment dat: „activitatea judecătorului nu este un lung drum al zilei către noapte, ci este drumul de la întunericul necunoașterii către lumina adevărului”.

În anul 1997 a obținut titlul de doctor în drept cu teza „Rezoluțiunea și rezilierea contractelor civile”, pentru care a primit distincția *Magna cum laude* și Premiul „Mihail Eliescu” al Uniunii Juriștilor din România.

Personalitatea profesorului Valeriu Stoica s-a impus, de-a lungul ultimelor decenii, pe mai multe planuri în societatea românească. Domnia sa a slujit dreptul cu dăruire și rigurozitate în calitate de profesor, de cercetător, de practician al dreptului (judecător, avocat, arbitru) și în calitate de ministru al justiției în Guvernul României.

În fiecare etapă a activității desfășurate, profesorul Valeriu Stoica impune înalte standarde profesionale, mobilizează energiile creatoare pentru a soluționa problemele întâlnite și deschide drumuri noi pentru dreptul și societatea românească. La fiecare pas se întâlnesc generozitatea și dăruirea pentru misiunea asumată, iar viziunea domniei sale include idei fundamentale pentru dreptul românesc, pentru instituții și reglementări care au marcat istoria României contemporane.

Este cunoscut și apreciat rolul esențial al profesorului Valeriu Stoica în înființarea, în anul 1991, a actualului Institut Național al Magistraturii, unde a fost decan și profesor. În aceeași perioadă, a inițiat programul de Drepturile Omului în cadrul Universității din București.

În calitatea sa de ministru al justiției, în perioada 1996-2000, profesorul Valeriu Stoica a contribuit decisiv la reformele pe care acest domeniu le-a parcurs. S-a implicat în adoptarea unor acte normative care și-au dovedit necesitatea și eficiența, precum: Legea nr. 7/1996 privind cadastrul și publicitatea imobiliară, Legea nr. 54/1998 privind circulația juridică a terenurilor, Legea nr. 99/1999 privind unele măsuri pentru accelerarea reformei economice. A impulsionat demersurile privind Codul de procedură civilă, Codul fiscal și noul Cod de procedură fiscală. A susținut hotărâtor opera de elaborare a noului Cod civil. Sistemul de salarizare a magistraților, dar și sistemul corespunzător de pensii, au fost regândite și așezate la locul potrivit în sistemul național.

A fost perioada în care profesorul Valeriu Stoica a implicat în activitatea ministerului, cu îndreptățit temei, colaboratori și prieteni din cadrul Facultății de Drept din București, profesioniști de seamă care vor onora funcțiile administrative și de decizie asumate prin eforturi și rezultate remarcabile în reforma legislației și a sistemului judiciar, pe care profesorul Valeriu Stoica a promovat-o pentru autoritatea judecătorească și societatea românească.

Profesorul Valeriu Stoica a slujit dreptul cu convingerea și forța unui pedagog de excepție, formând generații de studenți, masteranzi și doctoranzi, specialiști în drept civil. Este important de subliniat rolul domniei sale în pregătirea și susținerea unor membri de seamă ai corpului profesoral de azi al Facultății de Drept a Universității din București. Multe dintre cadrele didactice ale prestigioasei școli de drept civil din această facultate s-au dezvoltat profesional sub îndrumarea maestrului și continuă tradiția atașamentului și pasiunii pentru dreptul civil, precum și a raționamentului juridic impecabil.

Profesorul Valeriu Stoica a publicat un număr considerabil de lucrări de incontestabilă valoare științifică, veritabile repere ale doctrinei juridice, cu deosebire în materia dreptului de proprietate și a celorlalte drepturi reale.

Din opera domniei sale vom evidenția monumentalul tratat de drept civil, intitulat „Drepturile reale principale”, în două volume, publicat la Editura Humanitas, în București, în anii 2004 și, respectiv, 2006. Primul volum, de peste 600 de pagini, prezintă premisele conceptuale și tipologia drepturilor reale principale. Cuvântul înainte, semnat în august 2004, debutează cu întrebarea autorului: „Este posibilă o ordine juridică întemeiată, în același timp, pe libertate și siguranță?”, pentru a continua: „Codul civil este cel mai amplu și cel mai coerent răspuns la această întrebare”. Suntem invitați la o nouă și profundă lectură a textelor Codului civil, iar cititorul poate reține de la început că „omul, înțeles ca persoană în *spațiul privat* și în calitate de cetățean sau de apatrid în *spațiul public*, se întreabă și își dă răspunsuri în legătură cu libertatea negativă și libertatea pozitivă”. În spațiul privat acționează - afirmă profesorul Valeriu Stoica - principiul conform căruia este permis tot ce nu e interzis. În spațiul

public acționează principiul conform căruia autorității îi este interzis tot ce nu îi este permis prin lege. Cele două spații nu sunt izolate, ele se articulează, se cupleză prin numeroase zone de contact, iar funcția principală a spațiului public este „de păstrare și creștere a siguranței în spațiul privat”. Volumul al doilea al tratatului menționat, trimis la tipar în septembrie 2006, are peste 700 de pagini, este dedicat dinamicii drepturilor reale principale și cuprinde o multitudine de aspecte teoretice și practice privind modalitățile juridice ale drepturilor reale principale și modurile de dobândire a acestor drepturi. Cititorul, specialist sau profan, se regăsește uneori cu ușurință în situațiile expuse și acceptă captivat argumentele aduse pentru *proprietate* și *libertate*. În mâinile sale, scrierea maestrului prinde viață, iar versurile nemuritoare ale marelui poet Tudor Arghezi îi revin în minte pe măsură ce lectura continuă: „Carte frumoasă, cinste cui te-a scris/Încet gândită, gingaș cumpănită;/Ești ca o floare, anume înflorită/Mâinilor mele, care te-au deschis.”

Din activitatea profesorului Valeriu Stoica remarcăm preocuparea permanentă de a desfășura o activitate didactică la înălțimea ilustrațiilor săi mentori, fiind înzestrat cu prestanță și autentică vocație de magistrat, interesat permanent de o deplină reușită a transferului de cunoștințe către studenții săi. În acest context, va accepta ca cele două volume menționate să fie rescrise pentru studenți, în forma unui curs universitar, care a apărut în mai multe ediții. În prefața intitulată sugestiv „Noul vechi Cod civil” menționează că „o tratare mai sintetică a acestei materii și o simplificare a aparatului critic erau necesare din considerente de ordin pedagogic”. Cu această ocazie, oferă un răspuns la întrebarea privind necesitatea elaborării și adoptării unui nou Cod civil și subliniază continuitatea dintre acesta și vechiul Cod civil. În cea mai mare parte, Noul Cod civil preia soluțiile existente în Codul civil din 1864, iar soluțiile noi sunt preluate fie din jurisprudență și doctrină, fie din codurile civile ale altor țări - afirmă profesorul Valeriu Stoica. Principiile și normele juridice trebuie să reunească o experiență îndelungată cu o tehnică juridică rafinată, performanță posibilă prin contribuția profesioniștilor dreptului: profesori, magistrați, avocați, notari, funcționari publici, consilieri juridici, executori judecătorești. Este îndemnul profesorului Valeriu Stoica la colaborare și dialog profesional, care constituie cheia celor mai potrivite soluții în orice domeniu.

Din lucrările recent publicate și coordonate de profesorul Valeriu Stoica pot fi amintite: *Legea dării în plată - Argumente și soluții* (în colaborare, coordonator volum), Editura Hamangiu, București, 2016; *Creditele pentru consumatori. Provocări legislative și tensiuni constituționale românești* (în colaborare), Editura Hamangiu, București, 2017.

În timp, articolele, studiile, comentariile de jurisprudență scrise de profesorul Valeriu Stoica au fost publicate în cele mai prestigioase reviste juridice. Revista Română de Drept Privat i-a dedicat aparițiile sale editoriale în

anul 2013, în semn de omagiu adus activității sale științifice de excelență. Din anul 2017, domnia sa este directorul acestei reviste.

În registrul contribuțiilor profesorului Valeriu Stoica trebuie menționate și numeroasele conferințe susținute pe diferite teme, nu doar juridice, participările la dezbateri, seminarii și mese rotunde, în țară și în străinătate: Franța, Olanda, Suedia, Grecia, Italia, Danemarca, Austria, Norvegia, Finlanda, Spania, Germania, S.U.A. ș.a. În plan intern, domnia sa este coordonatorul celei mai importante conferințe de drept civil din țară, „Probleme dificile de drept civil”, conferință anuală care astăzi îi poartă numele și care pune în discuție chestiuni controversate, probleme de actualitate și de interes teoretic și practic deosebit.

Personalitate complexă, profesorul Valeriu Stoica s-a implicat în viața cetății, dar s-a aplecat și asupra domeniilor clasice ale culturii: istoria, poezia, muzica clasică. O pasiune nouă, enologia, îi reamintește de copilăria frumoasă din satul românesc și îl aduce la Dobrușa, lângă Drăgășani, adică foarte aproape de Craiova.

În rândul cadrelor didactice ale Facultății de Drept a Universității din Craiova, profesorul Valeriu Stoica întâlnește colegi, vechi prieteni, dar și foști studenți, absolvenți ai Facultății de Drept a Universității din București. În relația instituțională recentă, două momente pot fi amintite. Mai întâi, în martie 2016, profesorul Valeriu Stoica a participat și a coordonat lucrările Conferinței naționale de carte funciară, care a reunit colegi profesori din mai multe facultăți din țară și care a fost primită cu mare interes de profesioniștii. Pe de altă parte, în octombrie 2017, profesorul Valeriu Stoica a susținut la facultatea noastră prelegerea cu tema „Noțiunea de bunuri incorporale în dreptul civil român”, în cadrul Programului „Prelegerile Hexagonului”, derulat de mai mulți ani de Facultățile de Drept din cadrul Universităților din București, Iași, Cluj-Napoca, Sibiu, Timișoara, Chișinău și Craiova.

Gândirea juridică, creația științifică, contribuțiile de excepție la evoluția și consacrarea unei jurisprudențe temeinice și perene, precum și cultura umanistă definesc și integrează pentru totdeauna numele profesorului Valeriu Stoica în galeria marilor juriști români.

În lumina acestor considerente, propunerea Facultății de Drept a Universității din Craiova de a acorda titlul onorific de Doctor Honoris Causa domnului profesor Valeriu Stoica este pe deplin justificată.

Ne bucurăm să putem onora astfel opera științifică a unui jurist de excepție, profesionalismul desăvârșit cu care a slujit vreme de decenii domeniul riguros al Dreptului civil, unde s-a impus ca unul dintre cei mai creativi doctrinari actuali, al cărui renume este binecunoscut atât în România, cât și în comunitatea academică internațională.

Stimate Domnule Profesor Valeriu Stoica,

Decernându-vă astăzi titlul de *Doctor Honoris Causa*, Universitatea din

Craiova recunoaște public meritele Dumneavoastră, iar noi toți suntem convinși că, prin alăturarea Domniei Voastre comunității noastre academice, prestigiul acestei instituții se va consolida.

Vă dorim multă sănătate și putere de muncă pentru a continua, cu aceeași pasiune, activitatea Dumneavoastră în slujba dreptului și societății românești!

Vivat, crescat, floreat!

Prof. Sevastian Cercel

Decanul Facultății de Drept, Universitatea din Craiova